

Ambtelijke briefing Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026

21 april 2026

Opzet briefing

1. Asiel en migratiepact 2026: negen verordeningen en een richtlijn.
2. Verwerking in de Uitvoerings- en implementatiewet
 - a. Gelaagdheid
 - b. Invulling
 - c. Samenhang tussen uitvoerings- en implementatiewet enerzijds en Asielnoodmaatregelenwet (incl. novelle) en Wet invoering tweestatusstelsel anderzijds
3. Voorbereidingen inwerkingtreding

Asiel- en migratiepact 2026: negen verordeningen en een richtlijn

Het Asiel- en migratiepact wordt met ingang van 12 juni 2026 van toepassing: negen verordeningen en een richtlijn

1. de herschikte Opvangrichtlijn (EU) 2024/13461,
2. de Kwalificatieverordening (EU) 2024/13472,
3. de Procedureverordening (EU) 2024/13483,
4. de Terugkeergrensprocedureverordening (EU) 2024/13494,
5. de Uniekaderverordening voor hervestiging en toelating op humanitaire gronden (EU) 2024/13505,
6. de Asiel- en migratiebeheerverordening (EU) 2024/13516,
7. de Verordening consistentiewijzigingen met betrekking tot screening (EU) 2024/13527,
8. de Screeningsverordening (EU) 2024/13568,
9. de herziene Eurodacverordening (EU) 2024/13589 en
10. de Crisisen overmachtverordening (EU) 2024/135910.

Verwerking in de

- Algemeen

- Verordeningen zijn met ingang van 12 juni 2026 directstreeks werkend. Voortaan kent het asielrecht voor vrijwel alle relevante regels dus een extra 'laag'
 - Regels verordeningen
 - Vreemdelingenwet
 - Vreemdelingenbesluit
 - Voorschrift vreemdelingen
- Waarom toch nog uitvoering en implementatie in Vreemdelingenwet en regelgeving nodig ('overschrijfverbod')?
 - Schrappen bestaande strijdige regels
 - Invulling daar waar de verordeningen ruimte laten of b.v. aanwijzing van een autoriteit vergen.
 - Waar mogelijk inpassing in bestaande systematiek (om goede uitvoering zoveel mogelijk te garanderen)
- Tijdige inwerkingtreding van Uitvoeringswet implementatiewet daarom van zeer groot belang

Verwerking in de Uitvoerings- en implementatiewet

- Gelaagdheid

- Rechtstreeks werkend recht is in het vreemdelingenrecht op zich niet nieuw (denk aan: Schengen / Dublin)
- Nu echter veel verdergaande harmonisering:
- Voorbeelden:
 - Definitie vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming tot op heden in artikel 29 Vw 2000; voortaan rechtstreeks te ontleen aan Kwalificatieverordening (art. 3)
 - Termijn waarbinnen op de aanvraag moet worden beslist tot op heden in artikel 42; voortaan rechtstreeks te ontleen aan de Procedureverordening (artikel 35)
- Er is dus vooral veel geschrappt uit de Vw 2000. Noodzakelijk alle lagen goed in samenhang te bezien

Verwerking in de Uitvoerings- en implementatiewet

- Invulling

Invulling cf Regeerprogramma 2024

- Sterke vereenvoudiging van nationale asielprocedure en schrappen en onverplichte procedurestappen (w.o. voornemenprocedure)
- Verkorting en versobering van asielprocedures tot het Europese minimum (b.v. verkorten beroepstermijn)
- Afschaffen asielvergunning voor onbepaalde tijd
- Aanpassen geldigheidsduur van de verblijfstitel van vijf naar drie jaar
- Invoering van een tweestatusstelsel met strikte voorwaarden op het gebied van gezinshereniging en een zo smal mogelijke invulling van het kerngezin.

Op deze maatregelen wordt reeds vooruitgelopen in het voorstel voor de Asielnoodmaatregelenwet en Wetsvoorstel invoering tweestatusstelsel. Met de Uitvoerings- en implementatiewet worden de betreffende regels overschreven door de nieuwe Europese recht. Hiermee wordt materieel hetzelfde effect bereikt.

Verwerking in de Uitvoerings- en implementatiewet

- Invulling

- Ook andere dan de reeds genoemde zaken moeten worden ingevuld, bijvoorbeeld.
 - Termijnen voor behandeling van beroep bij de rechter
 - Aanwijzing van bevoegde autoriteiten belast met de uitvoering en handhaving van de verordeningen
 - Facultatieve ruimte
 - > B.v. mogelijkheid om in bepaalde gevallen een aanvraag niet kennelijk of kennelijk ongegrond te verklaren.

Verwerking in de Uitvoerings en implementatiewet

- Invulling

Een aantal basiselementen van de systematiek van de Vw 2000 blijft behouden (inpassing in bestaande systematiek).

- Verblijfsvergunning asiel als het instrument voor toekenning van internationale bescherming,
 - Van belang voor koppeling rechten, plichten en aanspraken
 - Aanknopingspunt voor procedure bij rechter
 - > Procedureverordening biedt daarvoor geen volledig kader
- Het overdrachtsbesluit in de context van de Asiel- en migratiebeheerverordening (voorheen Dublinverordening),
- De bevoegdheden voor de minister van Asiel en Migratie om asielaanvragen af te doen op verschillende gronden (inwilligen, afwijzen, niet in behandeling nemen, buiten behandeling stellen en intrekken)
- bestaande terminologie (b.v. ‘aanvraag’ in plaats van ‘verzoek’)
- Regeling inzake rechtsmiddelen en de bevoegdheden van en het beoordelingskader voor de rechter (aangepast aan het Asiel- en migratiepact).

Verwerking in de Uitvoerings- en implementatiewet - Invulling

Enkele onderwerpen nader belicht:

- 1) Recht op verblijf wordt ontleend aan de verleende vergunning, niet aan de verstrekte verblijfstitel
 - Rechtmatig verblijf eindigt door intrekking, niet door verlopen verblijfstitel
- 2) De verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd wordt niet meer verleend.
 - Eur. recht en jurisprudentie schrijven voor dat internationale beschermingsstatus móet kunnen worden ingetrokken wanneer er geen gronden (meer) zijn voor internationale bescherming.
- 3) Hoofregel: wijzigingen hebben directe werking en zijn dus ook van toepassing op lopende procedures.
Uitzonderingen o.a.:
 - Reeds verleende verblijfsvergunningen voor onbepaalde tijd asiel
 - Reeds uitgebrachte voornemens

Verwerking in de Uitvoerings en implementatiewet - Samenhang met Asielnoodmaatregelenwet (ANMW incl. novelle) en Wet invoering tweestatusstelsel

Opgenomen in ANMW, evensonderdeel van Uitvoerings en implementatiewet.

- Inkorten geldigheidsduur asielvergunning van 5 naar 3 jaar
- Afschaffen asielvergunning onbepaalde tijd
- Afschaffen voornemenprocedure
- Beperking gezinshereniging nareis tot kerngezin
- Strengere toets nieuwe feiten en omstandigheden bij opvolgende aanvraag
- Verwijtbaarheidstoets bij opvolgende aanvragen
- Verruimde mogelijkheden tot ongegrondverklaring asielaanvraag

Verwerking in de Uitvoerings en implementatiewet

- Samenhang met ANMW (incl. novelle) en Wet invoering tweestatusstelsel

Opgenomen in Wet invoering tweestatusstelsel, onderdeel van (Uitvoerings en implementatiewet) Asian migratiepact.

- Onderscheid tussen verdragsvluchteling en de vreemdeling die in aanmerking komt voor subsidiaire bescherming.
- Voor gezinsleden van verdragsvluchteling:
 - tevens asielvergunning voor meereizende gezinsleden (ongewijzigd t.o.v. huidig recht):
 - tevens asielvergunning voor nareizende gezinsleden (nareis binnen drie maanden): beperking omvang gezin
- Voor gezinsleden van vreemdeling met subsidiaire bescherming:
 - tevens asielvergunning voor meereizende gezinsleden (gelijk aan vluchtelingen, ongewijzigd t.o.v. huidig recht):
 - tevens asielvergunning voor nareizende gezinsleden (dezelfde doelgroep als bij vluchtelingen, en met aanvullende voorwaarden: wachttermijn, middelen en huisvesting).

Verwerking in de Uitvoeringsen implementatiewet - Samenhang met ANMW (incl. novelle) en Wet invoering tweestatusstelsel

Opgenomen in ANMW ~~en~~ onderdeel van Uitvoeringsen implementatiewet.

- Verruiming ongewenstverklaring
- Strafbaarstelling illegaliteit (amendement Vondeling)
- Afschaffing rechterlijke dwangsom (amendement Van Dijk)

Verder:

- Ongewenstverklaring voortaan ook mogelijk bij misdrijf dat met twee jaar gevangenisstraf is bedreigd. Dat is nu drie jaar. (amendement Rajkowski en Van Zanten)
- Verhoging maximale gevangenisstraf bij verblijf in weerwil van een ongewenstverklaring of een zwaar inreisverbod van zes maanden naar een jaar (amendement Van Zanten en Rajkowski)

Voor wat betreft deze onderdelen behoudt de ANMW dus zelfstandige betekenis.

Verwerking in de Uitvoeringsen implementatiewet - Samenhang met ANMW (incl. novelle) en Wet invoering tweestatusstelsel

- De asielmaatregelen uit de ANMW en het door de Wet invoering tweestatusstelsel gecreëerde onderscheid zijn óók opgenomen in Uitvoeringsen implementatiewet pact
 - > Indien de betreffende regels in de twee eerstgenoemde wetten in werking treden vóór de inwerkingtreding van de Uitvoeringsen implementatiewet pact met ingang van uiterlijk 12 juni 2026 gelden deze toedatstmoment
 - > Met de Uitvoeringsen implementatiewet pact worden deze regels overschreven door regels die zijn afgestemd op het nieuwe Europese recht. Met deze regels wordt echter materieel hetzelfde effect bereikt
- In de Uitvoeringsen implementatiewet Pact is (technisch) samenloop geregeld voor situatie dat ANMW en Wet invoering tweestatusstelsel elkder in werking treden
 - Voorbeeld: Uitvoeringsen implementatiewet Pact gaat uit van huidig recht. Als ANMW al heeft gezorgd voor afschaffen verblijfsvergunning onbepaalde tijd, hoeft dat niet alsnog in Uitvoeringsen implementatiewet Pact.
- ANMW blijft na 12 juni 2026 relevant voor onderdelen die niet in Uitvoeringsen implementatiewet Pact zijn opgenomen

Vorbereidingen inwerkingtreding

- Screeningsproces (identificatie, beveiligings- en gezondheidscontroles)

- Heeft sterke overeenkomsten met het identificatie- en registratieproces zoals we dat al kennen.
- Nieuw is een duidelijke verplichting om het proces binnen een beperkt aantal dagen te hebben afgerond (5 dagen aan buitengrens en 3 dagen voor vreemdelingen die al op het grondgebied zijn)
- Kmar (voor de screening aan de buitengrens) en IND (voor screening op het grondgebied) zijn aangewezen als de screeningsautoriteit. Voor buitengrens daarmee zo veel mogelijk aangesloten bij de processen die we al voeren. Voor binnenland IND aangewezen Door de screening direct bij de IND te laten plaatsvinden en te integreren in de asielprocedure vervallen overdrachtsmomenten en dubbelingen in de keten en kan de IND gerichter informatie ophalen die relevant is voor het hoof en beslisproces. Dit draagt naar verwachting bij aan versnelling van het proces.

Vorbereidingen inwerkingtreding

- Asielprocedure wordt vereenvoudigd en dubbelingen weggenomen (aantal standaard processtappen wordt afgeschaft), om te kunnen werken binnen de nieuwe termijnen

- Verschillende nationale processtappen waaronder de voornemenprocedure, de vastbereidingstijd (RVT), het standaard medisch onderzoek, het voor spoor 4 verplichte aanmeldgehoor (AMG) en de vaste procesdagen in de AA-VA-procedure komen te vervallen. Hierdoor wordt de procedure eenvoudiger, korter ~~plabbar~~
- Het aantal handelingen dat moet worden verricht gedurende de procedure wordt aanzienlijk minder, terwijl het principe hoor- en wederhoor gewaarborgd blijft middels het gehoor zelf en de mogelijkheid om correcties en aanvullingen te leveren op het gehoorverslag.

Vorbereidingen inwerkingtreding

- Juridische counseling

- Dit betreft kosteloze onafhankelijke juridische ondersteuning in het begin van de procedure, voor het gehoor. De juridische counseling ziet op het geven van algemene en procedurele informatie, met ruimte voor vragen van de vreemdeling. IND gaat deze taak uitvoeren.
- Na het asielgehoor krijgt de asielzoeker een advocaat toegewezen, en stopt de counseling door de IND.
- Inhoudelijk advies over individuele zaken blijft, vanaf het moment waarop de aanvrager in de gelegenheid wordt gesteld correcties & aanvullingen te leveren op het asielgehoor, voorbehouden aan de advocatuur.

Vorbereidingen inwerkingtreding

- Inhoudelijke asielbeoordeling wijzigt niet, met behoud van de in 2024 ingevoerde wijze waarop de geloofwaardigheid en zwaarwegendheid van het verhaal van asielzoekers wordt beoordeeld

- Inhoudelijke beoordeling wijzigt niet omdat ieder asielverzoek nog steeds zorgvuldig dient en wordt beoordeeld aan de beschermingsgronden van de Kwalificatieverordening. Die beschermingsgronden zijn ontleend aan de refoulementverboden van het Vluchtelingenverdrag en Artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de EU.
- Wel kan en zal de in 2024 ingevoerde toetsing, waarbij de bewijslast meer is gelegd bij de asielzoeker, worden voortgezet.

Vorbereidingen inwerkingtreding

- Onderdaklocaties voor Dublinclaimanten

- Dublinclaimanten hebben geen aanspraak meer op een aantal voorzieningen van de Opvangrichtlijn. Wel dient de levensstandaard te worden geboden die, wat kort gezegd, de menselijke waardigheid, waarborgt.

Vorbereidingen inwerkingtreding

- Implementatieplan ingediend bij de Europese Commissie

- Net als de andere 27 lidstaten, heeft NL een implementatieplan moeten inleveren bij de Commissie. Periodiek gesprek met Commissie om voortgang te bespreken. Commissie publiceert periodiek stand van zaken. Kamer wordt daarover bericht.

Vorbereidingen inwerkingtreding

- Projectteams ingericht bij IND en COA

- De operationele invoering van de nieuwe wetten ligt bij de ketenpartners, in het bijzonder de IND. IND en COA, hebben projectteams ingericht om de veranderingen door te voeren, zodat per 12 juni via de nieuwe regels kan worden gewerkt. Ziet ook op aanpassingen van systemen.

Dank voor uw aandacht!